

RECENZE KNIHY

VÝVOJ POZORNOSTI A EXEKUTIVNÍCH FUNKCÍ

Simona Hlaváčová¹

Simona Hlaváčová

Znalost vývoje exekutivních funkcí je zásadní pro všechny, kteří pracují s dětmi. Ať už se jedná o klinické logopedy, psychology, školské pracovníky, pediatry nebo rodiče, nedostatečné povědomí o vývojových zákonitostech pozornosti a exekutivních funkcí může vést nejen k traumatizaci dítěte, ale také k nesrovnalostem v diagnostice a terapii. Přesto se vzdělávání odborníků v této oblasti v současnosti jeví jako nedostatečné. Předkládaná publikace proto představuje jedinečný souhrn informací o dané problematice, který je nejen v praxi odborníků široce využitelný.

Publikace „Vývoj pozornosti a exekutivních funkcí“ od prof. PhDr. RNDr. Marie Vágnerové, CSc. je rozdělena do osmi hlavních kapitol. První kapitola se věnuje základnímu popisu strukturálních a funkčních komponent mozku se zaměřením na defaultní, salientní a centrální exekutivní síť a další oblasti mozku, které se podílejí na řízení a regulaci. Text je doplněn o vyobrazení lokalizací vybraných struktur. Nejedná se o vyčerpávající informace, avšak pro účel publikace jsou zcela dostačující. Stejně tak druhá kapitola popisuje základní milníky vývoje mozku v předškolním a školním věku a specifický vývoj exekutivní sítě.

Třetí kapitola se podrobně věnuje pozornosti a jejímu vývoji, jejím vlastnostem a možnostem jejího hodnocení. Publikace však nepřináší přehled metod hodnocení pouze u této kapitoly, ale řada hodnotících metod je názorně představena také u jednotlivých exekutivních funkcí. Toto lze považovat za obzvláště velký přínos

publikace, která tak seznamuje odborníky s nástroji užívanými v oblasti psychologie a nepřímo ukazuje inspiraci, jakými postupy, založenými na podobném základu, lze jednotlivé funkce s dítětem procvičovat.

Exekutivní funkce jsou dále systematicky rozebrány v následujících třech kapitolách. Autorka popisuje charakteristiku inhibiční kontroly, pracovní paměti, kognitivní flexibility a plánování spolu s jejich vývojem v předškolním a školním věku. Neopomíná ani neuropsychologické základy jednotlivých funkcí a již vzpomínané metody měření, které doplňuje názornými obrázky z užívaných testů. Podobným způsobem se šestá kapitola věnuje vývoji autoregulace a ovládnutí emočních projevů.

Za velmi přínosnou lze považovat samostatnou kapitolu o ADHD. Obsahuje popis základních charakteristik a věnuje se rovněž oblasti sebepojetí dětí s ADHD, vývojových proměn a projevů ADHD v dospělosti.

Hodnotné a vědecky aktuální informace jsou v publikaci popsány srozumitelnou a jasnou formou, svědčící o vysoké odbornosti a letité zkušenosti autorky, která se problematikou komplexně zabývá. Znalost specifik vlastností a vývoje exekutivních funkcí lze považovat za nezbytnou nejen při práci s dětmi a dospělými s neurovývojovými poruchami, ale také s dospělými pacienty se získanými poruchami, například s prefrontálním syndromem. Vzhledem k nedostatku podobných zdrojů v českém prostředí a ke kvalitě zpracování lze tuto publikaci považovat za vysoce přínosnou.

Literatura

VÁGNEROVÁ, M., 2020. *Vývoj pozornosti a exekutivních funkcí*. Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-441-1.

¹ Mgr. Simona Hlaváčová, Soukromá klinika LOGO s. r. o., Vsetínská 20, 639 00 Brno, Česká republika. E-mail: hlavac.simona@gmail.com.